

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Eesti riikliku kliimamuutuste mõjuga kohanemise strateegia ettepaneku väljatöötamine

Katre Kets

Keskkonnaministeerium
Kliima- ja kiirgusosakond
10.10.2014

Eesti kliima – täheldatud muutused

- Temperatuuritõus kõrgem kui maailmas keskmiselt
- Sademete hulga suurenemine
- Lumi- ja jääkatte vähenemine
- Jõgede vooluhulkade suurenemine
- Rannikualade üleujutused ja erosioon
- Tormide sageduse kasv
- Lõunapoolsete liikide levik põhja poole
- Saagikuse kasv
- Energiatarbe vähenemine külmal perioodil
- Suveturismi kasv

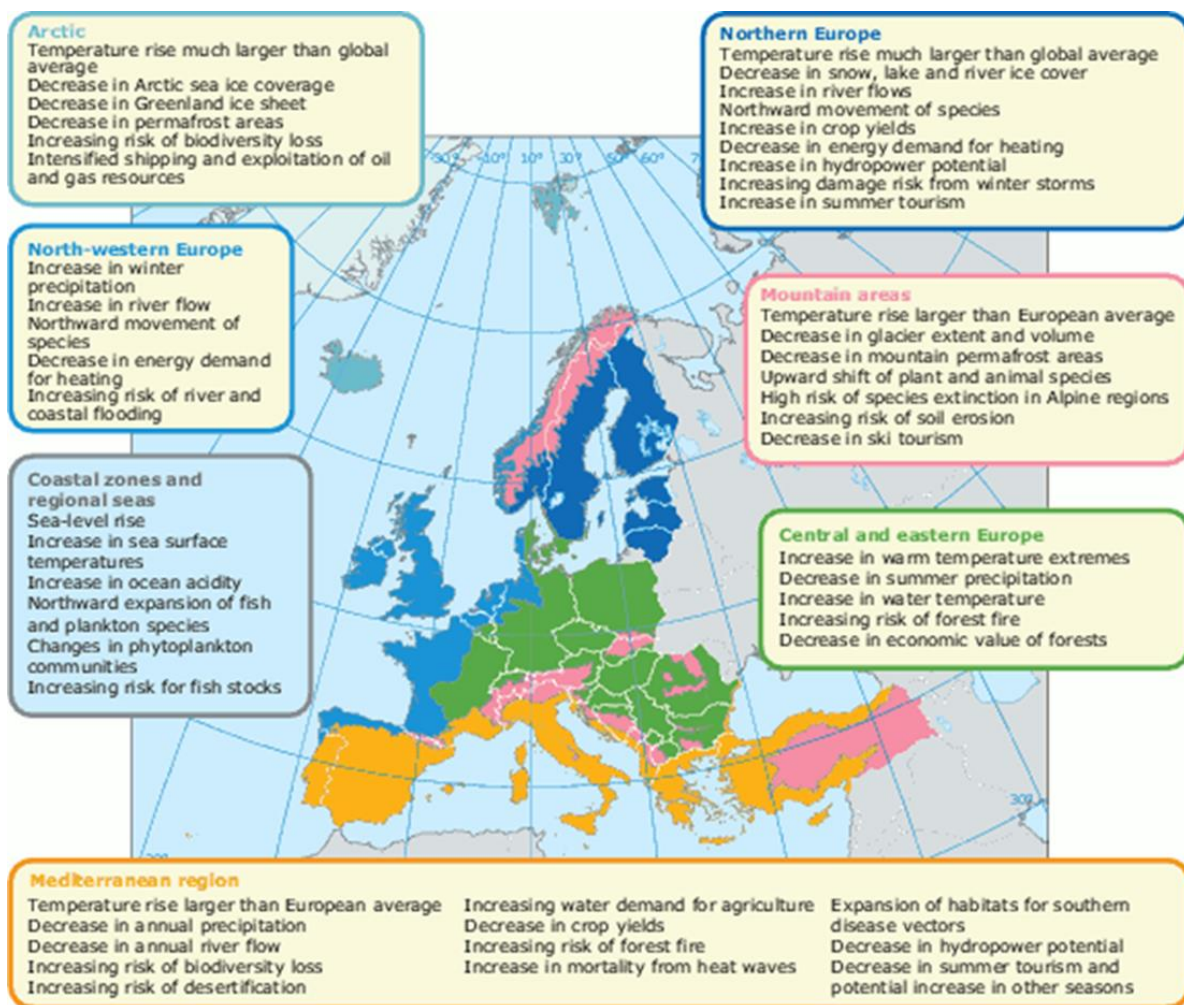

Fig. 1. Observed and projected climate change and impacts for the main biogeographical regions in Europe (EEA, 2012)

Mis on kliimamuutustega kohanemine?

Kohanemine riikliku strateegia kontekstis tähendab eelkõige kliimamuutuste poolt põhjustatud **riskide maandamist** ja seda, et on vaja ette näha **tegevusraamistik**, et suurendada nii ühiskonna kui ka ökosüsteemide valmisolekut ja vastupanuvõimet kliimamuutustele

Kliimamuutustega kohanemise alane tegevus Eestis

- **Euroopa Komisjoni valge raamat „kliimamuutustega kohanemine“**
(COM (2009) 147/4)

Selge signaal kliimamuutustega kohanemise riiklike strateegiate ettevalmistamise vajalikkuse kohta. Nähti ette kohanemisstrateegia väljatöötamine aastast 2012.

- **20 Euroopa Liidu liikmesriiki on kohanemise strateegiad vastu võtnud**
(13 LR enam kui 2008) ja neist 17 on olemas tegevusplaan meetmete rakendamiseks (andmed 2014 aprilli seisuga).

- Üldjoontes on kliimamuutuste tagajärgedega kohanemine üsna uus teema Euroopa Liidu poliitikas kuna ka EL tasandil on valdavalt tegeletud leevendamise

Kliimamuutustega kohanemise alane tegevus Eestis

- Seni on riiklikul tasemel valdavalt tegeletud kliimamuutuse leevendamise alaste tegevustega (kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisega) ja hädaolukordade reguleerimisega
- Kliimamuutustega kohanemise strateegiat ja tegevuskava Eestis veel ei ole, kliimamuutuste mõju detailsed valdkonnapõhised analüüsid on vaja veel koostada
- Kliimamuutuste mõjude kohta sektoriaalselt on olemas palju informatsiooni kuid info on erinevate sektorite/asutuste vahel killustunud, paljud valdkonnad vajavad põhjalikumaid analüüse

Kliimamuutustega kohanemise alane tegevus Eestis (V ja VI kliimaaruanne)

ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni elluviimise kohta

Eesti viies kliimaaruanne:

- Avaldati detsember 2009
- Ülevaade Eesti kliima muutustest, kliimamuutustega kohanemise teemadest

Eesti kuues kliimaaruanne:

- Avaldati 2013 detsember
- Ülevaade kliimamuutuste eeldatavatest mõjudest sektoriaalselt (rannikualad, veemajandus, metsandus, turbarabad, põllumajandus, energeetika, ehitised ja taristu, inimese tervis, turism)
- Kirjeldab Eesti haavatavust ja kliimamuutustega kohanemiseks võetud meetmeid riiklikul ja kohalikul tasemel

Kliimamuutustega kohanemise alane tegevus Eestis

Kohanemise meetmeid on käsitletud valdkondlikes strateegiates/tegevuskavades

- Eesti metsanduse arengukava aastani 2020
- Looduskaitse arengukava aastani 2020
- Keskkonnaministeeriumi arengukava 2013-2016
- Eesti riiklik keskkonnategevuskava 2007-2013
- Veeseadus (üleujutusohuga alad)
- Hädaolukorra seadus ja riiklikud hädaolukordade riskianalüüsid
- Rahvastiku tervise arengukava 2009-2020
- Eesti Maaelu arengukava 2007-2013, 2014-2020
- Eesti Vabariigi julgeolekupoliitika alused 2010.
- Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2016-2030
- Siseturvalisuse arengukavaga 2015-2020
- Eesti biomajanduse strateegia aastani 2030

Projektid: BaltAdapt, Astra, BaltCICA, BalticClimate, BaltClim jne

Kuid puudub ühtne strateegiline lähenemine ning kogu kliimamuutuste alane info on killustatud

EMP/Norra programmi kliimamuutustega kohanemise eelmääratletud projekt

Projekti eesmärk: koostada Eesti riiklik kliimamuutuste mõjuga kohanemise strateegia ja rakenduskava eelnõu

Projekti periood: 2014 I kv - 2016 I kv

➤ 2014 märts projektileping KeMi ja projektijuhi (Eesti Keskkonnauuringute Keskus) vahel

Projekti tulemus: 2016 I kv lõpuks valmib Eesti kliimamuutuste mõjuga kohanemise strateegia ja tegevuskava eelnõu, mille põhjal teeb Keskkonnaministeerium Vabariigi Valitsusele ettepaneku Eesti kliimamuutustega kohanemise strateegia vastuvõtmiseks.

➤ Vabariigi Valitsus otsustab seejärel, kas Eestil on otstarbekas omada ühte kliimamuutuse mõjuga kohanemise strateegiadokumenti või integreeritakse kliimamuutuse kohanemise teema olemasolevatesse valdkonadade arengu- või tegevuskavadesse.

Tegevuse rahastamine: Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) ja Norra finantsmehhanismidest

Kliimamuutustega kohanemise strateegia ja tegevuskava väljatöötamine

Tellij: Keskkonnaministeerium

Projektijuht:

OÜ Eesti Keskkonnauuringute Keskus (EKUK)

Projekti partnerid:

1. Eesti Keskkonnaagentuur (KAUR)

➤ Kliimamuutuste minevikutrendide kirjeldamine ning tulevikustsenaariumite valik

2. Norra Tsiviilkaitse ja Hädaolukordade Direktoraat (The Directorate for Civil Protection and Emergency Planning - DSB).

➤ Oskusteabega abistamine strateegia valmimisel

Kliimamuutustega kohanemise strateegia ja tegevuskava väljatöötamine

Projekti peamised tegevused:

- Kliimamuutuste mõju valdkonnapõhiste analüüside teemade täpsustamine (EKUK ja juhtkomisjon)
- Kliimamuutuste minevikutrendide kirjeldamine ja tulevikustsenaariumite valik (KAUR)
- Kliimamuutuste mõjude valdkonnapõhine hindamine ja kliimamuutuste mõjudega kohanemise valdkonna-põhiste meetmete väljatöötamine, maksumuse hindamine ja prioritseerimine (EKUK hange/KeM avatud taotlusvoor);

Kliimamuutustega kohanemise strateegia ja tegevuskava väljatöötamine

- Keskkonnamõjude strateegilise hindamise läbiviimine (EKUK hange);
- Riikliku kliimamuutustega kohanemise strateegia ja rakenduskava ettepaneku väljatöötamine (EKUK ja juhtkomisjon);
- Avalikkuse teavitamine, informeerimine ja veebileht (EKUK)

Loodud on Eesti kliimamuutustega kohanemise infoportaal
<http://www.klab.ee/kohanemine/>

Projekti juhtkomisjon

15.05.2014 moodustati projekti üldjuhtimiseks juhtkomisjon

- Juhtkomisjon on otsustaja projekti olulistes sisulistes küsimustes ja teostab järelevalvet projekti üldise elluviimise ja eesmärkide täitmise üle
- Juhtkomisjoni kuuluvad esindajad järgmistest asutustest:
Keskkonnaministeerium, Põllumajandusministeerium, Sotsiaalministeerium, Siseministeerium, Rahandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeerium, Haridus- ja teadusministeerium, Riigikantselei, Päästeamet, Eesti Maaomavalitsuste Liit, Eesti Linnade Liit, SA Eesti Teadusagentuur, Eesti Keskkonnauuringute Keskus, Eesti Teaduste Akadeemia, Eesti Sihtasutuste ja Mittetulundusühingute Liit.
- Juhtkomisjoni I istung toimus 27. mai 2014
  - Kinnitati prioriteetsed tegevusvaldkonnad ja valdkondade/alavaldkondade jaotus

Prioriteetsed tegevusvaldkonnad (uuringute rahastamine)

KeM avatud taotlusvooru teemad

Planeeringud ja maakasutus

- Rannikualad
- Teised üleujutusohuga/pinnaseriskiga alad
- Maaparandus, niisutus ja kuivendus
- Linnade planeeringud

Inimtervis ja päästevõimekus

- Inimtervis
- Päästevõimekus

Looduskeskkond

- Bioloogiline mitmekesisus
- Maismaa ökosüsteemid
- Magevee ökosüsteemid ja keskkond
- Läänemeri ja merekeskkond
- Ökosüsteemide teenused

Biomajandus

- Põllumajandus
- Metsandus
- Kalandus

-Ulukid ja jahindus

-Turism

-Turbatootmine

Taristu ja ehitised

-Tehnilised tugisüsteemid

(sh maanteed,sadamad, sillad, veevarustus ja kanalisatsioon ning telekommunikatsioon)

- Ehitised

- Transport

Energeetika ja energiavarustus

-Energiasõltumatus,

varustuskindlus ja

-turvalisus

-Energiaressursid

-Energiatõhususe rakendamine

-Soojatootmine ja jahutamine

-Elektritootmine

EKUKi hallatav hankevoor:

Majandus

- Kindlustus
- Pangandus ja finantsid
- Tööhõive
- Äri ja ettevõtlus
- Tööstus

Ühiskond, teadlikkus ja koostöö

- Haridus, teadlikkus ja teadus
- Kommunikatsioon
- Ühiskond
- Rahvusvahelised suhted ja koostöö

Let's adapt together!

REPUBLIC OF ESTONIA
MINISTRY OF THE ENVIRONMENT

Katre Kets
katre.kets@envir.ee